

Bruselj, 25. januar 2023
(OR. en)

5677/23
ADD 1

JAI 68
MIGR 32
ASILE 12
FRONT 24
RELEX 81
COMIX 43

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	24. januar 2023
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2023) 45 final - Annex
Zadeva:	PRILOGA k DOKUMENTU O POLITIKI Na poti k operativni strategiji za učinkovitejše vračanje

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2023) 45 final - Annex.

Priloga: COM(2023) 45 final - Annex

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 24.1.2023
COM(2023) 45 final

ANNEX

PRILOGA

k

DOKUMENTU O POLITIKI

Na poti k operativni strategiji za učinkovitejše vračanje

PREDLAGANA PREDNOSTNA PODROČJA OPERATIVNE STRATEGIJE ZA UČINKOVITEJŠE VRAČANJE

1) Ciljno usmerjeni ukrepi za odzivanje na neposredne potrebe in ovire

Odzivanje na neposredne potrebe in ovire s ciljno usmerjenimi ukrepi je pomemben vidik dela koordinatorja EU za vračanje in mreže na visoki ravni. Cilj tega predlaganega prednostnega področja je zagotoviti, da države članice združijo moči ter da obstajata nemoteno usklajevanje in skladnost med vsemi akterji, s čimer se zagotovi, da se skupna prizadevanja osredotočijo na vračanje v opredeljene tretje države v skladu s političnimi prednostnimi nalogami. Ovire bi bilo treba hitro opredeliti in odpraviti. Delo na tem področju lahko izpostavi bolj strukturna vprašanja (kot so sodelovanje med nacionalnimi organi, viri in potrebe po usposabljanju), ki jih je treba obravnavati dolgoročneje, kar lahko prispeva k drugim prednostnim področjem.

- Skupna prizadevanja vsako četrletje usmeriti v izvajanje vrnitev v omejeno število prednostnih tretjih držav, o čemer se bo razpravljalo na vsakem sestanku mreže na visoki ravni in bo izvedeno v naslednjem četrletju. Države, na katere se je treba osredotočiti, bi morale temeljiti na ustreznih akcijskih načrtih EU, nadaljnjem ukrepanju po mehanizmu iz člena 25a vizumskega zakonika in razpravah delovne skupine Sveta. Države, na katere se je treba osredotočiti, bi morale vključevati tudi državljane tretjih držav, katerih državljani so oproščeni vizumske obveznosti. Takšna skupna prizadevanja morajo biti usklajena s prizadevanji Komisije za povečanje števila vrnitev v določene tretje države, zlasti v okviru izvajanja sporazumov in dogovorov EU o ponovnem sprejemu ter nadaljnjega ukrepanja po mehanizmu iz člena 25a vizumskega zakonika.
- Olajšati sodelovanje med državami članicami s podobnimi potrebami, da bi združile moči in se medsebojno podpirale pri operativnih dejavnostih, povezanih z vračanjem, ter druga drugi odprle mesta v nacionalnih programih za pomoč pri prostovoljnem vračanju in reintegracijo. Frontex bo po potrebi prilagodil svoje dejavnosti, da bi zagotovil vso potrebno pomoč.
- Člani mreže na visoki ravni naj bi sodelovali z ustreznimi nacionalnimi organi pri osredotočanju ukrepov na določene opredeljene tretje države in zlasti na povečanje učinkovitosti pri: zagotavljanju prednostne obravnave teh vrnitev, pripravi dokumentacije za identifikacijo (dokumenti, individualna ocena, biometrični podatki), zagotavljanju razpoložljivosti oseb v postopku vračanja za razgovore in misije za identifikacijo, izdajanju prošenj za ponovni sprejem na podlagi odločb o vrnitvi, zagotavljanju zadostnih zmogljivosti za pridržanje, kjer je to potrebno, vzpostavitvi rutinske identifikacije z veleposlaništvu in napolnjevanju čarterskih letov.
- Obravnavati *ad hoc* vprašanja, kot so zahteve v zvezi s COVID-19, o katerih je bil hitro obveščen koordinator EU za vračanje, da bi se našla rešitev.
- Države članice, člani mreže na visoki ravni, Frontex in drugi ustrezni akterji, kot so evropski migracijski uradniki za zveze (EMLO) in evropski uradniki za zvezo na področju vračanja (EURLO), bi morali sodelovati pri zagotavljanju ustreznih informacij in prispevkov za stike s tretjimi državami. To bi olajšalo organizacijo skupnih misij

Komisije in zadevnih držav članic v tretje države v sodelovanju z Evropsko službo za zunanje delovanje, da se predstavi skupen in skladen pristop.

2) Dolgoročnejše in strukturne potrebe

Vrzeli v sodelovanju in stikih med organi, vključenimi v postopek vračanja, so ključna strukturna ovira za učinkovitejši postopek vračanja. Delo na tem predlaganem področju bi bilo osredotočeno na prepoznavanje teh vrzeli in njihovo odpravljanje, da bi zagotovili, da bo na podlagi odločbe o prenehanju zakonitega prebivanja v EU izdana odločba o vrnitvi, da bodo take odločbe o vrnitvi izvršene in da se bodo vrnitve izvedle čim hitreje.

a) Povečanje učinkovitosti celotnega sistema vračanja s pospešitvijo postopka in odpravo vrzeli

- Osredotočiti se na ključne točke in posebne ovire, ki so jih sporočile države članice ali so bile opredeljene v schengenskih ocenjevanjih, da bi se pospešil postopek vračanja.
- Zagotoviti, da odločbi o prenehanju zakonitega prebivanja takoj sledi odločba o vrnitvi, vključno s povezovanjem izida azilnega postopka s postopkom vračanja, tudi v sodelovanju s Frontexom ter na podlagi izkušenj in znanja Agencije EU za azil in Agencije EU za temeljne pravice.
- Odpraviti vrzeli pri prerazporeditvi s prostovoljnih na prisilne vrnitve – vrzeli med pristojnimi organi za izboljšanje učinkovitosti in zmanjšanje nevarnosti pobega.
- Odpraviti postopkovne vrzeli in ovire, povezane z različnimi pristojnostmi organov in teles, odgovornih za različne faze postopka vračanja, za katere naj bi mreža na visoki ravni proučila praktične rešitve na podlagi izkušenj in dobrih praks držav članic.
- Delo v zvezi s posebej opredeljenimi ovirami, povezanimi z obstruktivnim vedenjem in pomanjkanjem sodelovanja državljanov tretjih držav.
- Delo v zvezi z ovirami, značilnimi za vrnitev obsojenih storilcev kaznivih dejanj.
- Odpraviti ovire v sistemih držav članic, povezane s predložitvijo prošenj za ponovni sprejem (po potrebi vključno z vprašanji, povezanimi s sistemom vodenja zadev za ponovni sprejem s tretjimi državami).
- Opredeliti praktične potrebe in ukrepe za čim boljšo uporabo nove funkcije Schengenskega informacijskega sistema za ustvarjanje razpisov ukrepov za osebe, za katere so bile izdane odločbe o vrnitvi, da se olajša vzajemno priznavanje odločb o vrnitvi.
- Razviti skladnejši pristop za ugotavljanje nevarnosti pobega, pomanjkanja zadostnih zmogljivosti in učinkovitejše uporabe uspešnih alternativ pridržanju. Prizadevati si za vzpostavitev boljše povezave med vrstami nevarnosti pobega ter najprimernejšimi in najustreznejšimi alternativami pridržanju.

b) Spodbujanje svetovanja pri vračanju in reintegracije kot ključnih elementov sistemov za vračanje, tako pri prostovoljnem kot prisilnem vračanju

Svetovalci za vračanje imajo osrednjo vlogo v postopku vračanja, saj osebo v postopku vračanja spremljajo v vseh fazah postopka, vključno z zagotavljanjem polnega spoštovanja temeljnih pravic v vseh fazah postopka. Na podlagi tekočega dela v okviru strategije EU za prostovoljno vračanje in reintegracijo, vključno z razpravami v ustreznih skupinah Sveta in forumih strokovnjakov, bi bilo delo na tem predlaganem področju osredotočeno na zagotavljanje, da imajo vse države članice dobro usposobljene svetovalce za vračanje s potrebnimi orodji za podporo učinkovitejšemu procesu, vključno s priložnostmi v državi vrnitve ter napotitvijo na pobude mednarodnih organizacij, lokalnih akterjev, nacionalnih organov ali projektov razvojnega sodelovanja. Poleg tega bo delo osredotočeno na zagotavljanje skladnega pristopa k trajnostni reintegraciji in njenemu financiranju, kar bi lahko osebe v postopku vračanja in organe tretjih držav dodatno spodbudilo k sodelovanju v postopku vračanja.

- Podpreti države članice pri vzpostavitvi učinkovitejših shem pomoči pri prostovoljnem vračanju in svetovalnih struktur za vračanje na podlagi dela, ki poteka na ravni strokovnih delavcev, in ob Frontexovi podpori. Vse države članice bi morale do konca leta uporabljati skupne storitve Frontexa za reintegracijo. Cilj bi moral biti povečanje absolutnega števila prostovoljnih vrnitev za vse države članice.
- Zagotoviti, da je svetovanje pri vračanju v vseh državah članicah poklicni profil, s katerim se spodbuja uporaba prostovoljnega vračanja kot del splošnega cilja povečanja vračanja na splošno.
- Zagotoviti popolno ozaveščenost na vseh ravneh o razpoložljivih orodjih in usposabljanju (tudi o temeljnih pravicah) za reševanje strukturnih izzivov.
- Države članice, ki imajo več izkušenj, se spodbuja, da z bolj ciljno usmerjeno in strateško izmenjavo med člani mreže na visoki ravni podprejo tiste z manj izkušnjami.
- Spodbujati skladnost pomoči pri prostovoljnem vračanju in reintegraciji med državami članicami v odnosu do določenih tretjih držav, kjer je to potrebno, in zagotoviti usklajevanje ustreznih obstoječih programov v tretjih državah.
- Zagotoviti, da svetovalci za vračanje iz držav članic in Frontexa poznajo in znajo uporabiti možnosti napotitve in reintegracije, ki so osebam v postopku vračanja na voljo v državah vrnitve v okviru pobud mednarodnih organizacij, lokalnih akterjev, nacionalnih organov ali projektov razvojnega sodelovanja.
- Do konca leta 2023 podvojiti število tretjih držav, vključenih v skupne storitve Frontexa za reintegracijo.

c) Digitalizacija upravljanja vračanja in izboljšanje analize podatkov

Pomanjkanje rednih in zanesljivih podatkov na področju vračanja je pomembna pomanjkljivost, ki jo je treba odpraviti. Pomemben del sestavljanke je zagotoviti, da ima vsaka država članica digitalni sistem vodenja zadev za vračanje, ki ga je mogoče povezati z drugimi informacijskimi

sistemi, pomembnimi za postopek vračanja, in ki lahko podpre učinkovitejšo in zanesljivejšo analizo ustreznih podatkov.

- Določiti jasne časovne okvire za podporo digitalizaciji sistemov vodenja zadev za vračanje v državah članicah z izvedbo Frontexovega modela; Frontex dokonča analizo vrzeli za vse države članice do konca leta 2023, nato skupaj z državami članicami razvije in izvede načrt, da bi se čim prej, najpozneje pa do leta 2026, dosegla popolna digitalizacija; za te projekte uporabi razpoložljiva sredstva iz Sklada za azil, migracije in vključevanje.
- Nadalje analizirati možnost vzpostavitve interoperabilnosti med informacijskimi sistemi, ki so pomembni za postopek vračanja, vključno z nujnostjo in sorazmernostjo takih medsebojnih povezav.
- Povečati uporabo orodja za pomoč pri reintegraciji (RIAT) in obstoječega sistema vodenja zadev za ponovni sprejem s tretjimi državami (RCMS).
- Zagotoviti ozaveščenost o stanju nalaganja in posodabljanja razpisov ukrepov za vrnitev v SIS II, dostopu organov različnih držav članic do SIS II, spremljanju vrnitev in ustaljenih praksah v zvezi z zadetki.
- Opredeliti nove priložnosti, ki jih sistem vstopa/izstopa ponuja za učinkovito uporabo podatkov o osebah, ki so prekoračile obdobje dovoljenega bivanja, ki jih samodejno ustvari sistem.
- Na podlagi nove funkcije Schengenskega informacijskega sistema v zvezi z ustvarjanjem razpisov ukrepov za osebe, ki jim je bila izdana odločba o vrnitvi, opredeliti in izkoristiti možnosti za olajšanje vzajemnega priznavanja odločb o vrnitvi za hitrejši in učinkovitejši postopek vračanja.
- Sodelovati z vsemi deležniki (Komisijo, Frontexom, državami članicami) za izboljšanje zbiranja statističnih podatkov v zvezi z vračanjem in razvoj produktov analitike, analize in situacijskega zavedanja o delovanju vračanja, ki ustrezajo svojemu namenu, da se omogoči proaktivno načrtovanje skupnih ukrepov za odpravo ugotovljenih izzivov.
- Razviti skupno razumevanje uspešnosti na področju vračanja, ki presega stopnjo vračanja, ter opredeliti ustrezne kazalnike za poročanje in učinkovitost.

* * *

Napredek in dosežke operativne strategije bi bilo treba spremljati z jasno opredeljenim sklopom kazalnikov. Upoštevati je treba naslednje kazalnike:

- Število odločb o vrnitvi, izdanih na podlagi zavrnilnih odločb o azilu.
- Število prošenj za ponovni sprejem, izdanih na podlagi odločb o vrnitvi.
- Delež prostovoljnih vrnitev glede na skupno število vrnitev.
- Število držav članic z vzpostavljenim informacijskim sistemom vodenja zadev za vračanje.
- Število držav članic z vzpostavljenim sistemom svetovanja pri vračanju.

- Število držav članic, ki redno uporabljajo Frontexove storitve v zvezi z vračanjem (pred vrnitvijo, po vrnitvi, reintegracija) in sodelujejo v operacijah vračanja.
- Število tretjih držav, vključenih v skupne storitve Frontexa za reintegracijo.

Koordinator EU za vračanje bo mreži na visoki ravni zagotavljal redna poročila o napredku, ki bodo vključena tudi v schengenski barometer. Kazalniki so sicer trdna podlaga za spremljanje napredka, lahko pa se razvijajo z razvojem in izvajanjem operativne strategije.